

Murska Straža

Uredništvo in tiskarništvo v Gornji Radgoni,
Spodnji Griz št. 9, pritličje. — Telefon št. 7.

Plača in toži se v Gornji Radgoni.

Izhaja vsak četrtek zjutraj.

**Neodvisno glasilo
obmejnih Slovencev**

Naročnina znaša za celo leto 32 Din, za pol leta 16 Din, za četrto leta 8 Din, mesečno 3 Din. Inserati po dogovoru, sicer pa: mali oglasi do 20 besed 5 Din, za vsako nadaljnjo besedo 50 p več; vračuni se tudi predpisani davek.

4. številka.

Gornja Radgona, dne 24. januarja 1924.

VI. leto.

Da se razumemo!

Kdor se je veter,
bo žel — vihar!

Resnica in pravica, ti dve božji hčerki sta preganjani od pamtiveka. Kdo zaklepa pred resnico in pravico svoje oči in ušesa? Le sfanatizirani farizej in moralna propalica.

Proti resnici in pravici pa stojita v ostrem nasprotstvu in boju dve satanovi hčerki: laž in krivica. Kdo odpira laži in krivici svoje oči in ušesa? Le sfanatizirani farizej in moralna propalica.

V službi resnice in pravice na eni strani ter v službi laži in krivice stoji časopisje, ta nepremagljiva velesila. Kdor sovraži laž in krivico, ljubi resnico in pravico in narobe.

Naš list, katerega duševni oče je skozinskoz idealist z dušo in telesom, s krvjo in mesom — stoji v službi resnice in pravice ter se z vso ljutostjo bori proti laži in krivici. Brez ozira na desno in levo, brez predsodkov in brez protekcije se vrši ta boj in se bo vršil, dokler ne omaga roka, ki suče pero za pravično stvar. Star narodni pregovor pravi: Ako stopiš mački na rep, zacvili...

Naj cvilijo mačke v podobi zahrbtnih licemersko prijaznih ljudi, naj se premetavajo v svojem gnevu, naj se v svoji „sveti jezi“ postavljajo na glavo in se naj, ako se jim zdi potrebno in primerno, razpočijo — list bo stal neomajeno na braniku z zastavo resnice in pravice.

Časopis je javna govorilnica, tribuna, odjek ljudske sodbe. „Vox populi, vox dei“ (glas ljudstva — božji glas) so rekli že stari Rimljani in zato še danes velja ta rek. Ponovno naglašamo, da v edoma nočemo nikomur delati krivice; zato naj vsakdo, tudi oni, ki so vzgojeni po gotovi metodi, da zaklepajo svoje srce in svoj naravni razum pred resnico in pravico, ker se ju boje — odprejo svoja zakrknjena srca dobremu časopisu. Ako komu z ozirom na pomanjkljivo duševno oz. srčno kulturo (izobrazbo), ker je vzgojen po znani srednjeveški metodi poneumnevanja širokih množic, kaj ni jasno, naj ne vrže pod vtisom neumnega in bedastega predsodka časopisa v kot, ampak naj se mirno vsede, na-

piše uredniku pismo, v katerem razloži svoje morebitne protidokaze in naj to stori s prepričanjem, da bo, četudi se je prej plaho plazil po stopinjah laži, licemerstva, hinavščine in krivice, sledeč lažnemu sijaju nežnatne osebe, ki računa z njegovo omejenostjo — našel svetlo, gladko stezo resnice in pravice, po kateri bo mirnodušno, brez notranjih očitkov ponosno stopal naprej!

Časopis je vzgojitelj. On vzgaja množico. Kakoršen je duševni voditelj lista, takšna je njegova vzgoja. Nočemo se bahati, da je „Murska Straža“ najboljši učitelj, ker se njen urednik zaveda dejstva, da je nepopolno bitje, nagnjeno k grehu in raznim slabostim. Zgodilo se je, da se „pub-

lec“ drznil, povedati resnico v obraz, resnico, ki je podprta z živimi in pismenimi dokazi in sicer takimi, ki so neovrgljivi in takoj je zašumelo po Izraelu: Brezverec je; križajte ga, kamenjajte ga!

Ali ta „public“ stoji samozavestno, se smehlja onemogli jezi od ostrih puščic resnice in pravice zadetih farizejev ter bo vihtel svoje kopje za resnico in pravico, dokler ne omaga slabotna roka in dokler pomagata Bog in sreča junaška.

Zato vsi skupaj, ki ste ene misli: dol z licemerstvom, hinavščino, lažjo, krivico in farizejstvom!

Resnica si dela pot, — če treba tudi skozi pečine. — Upam, da se razumemo!

Lenin — umrl.

— Izv. por. M. Str. —

GRAZ, 23. jan. Iz Varšave je prispela danes vest, da je veliki apostol svetovnega reda, Ljening (Vladimir Iljič Uljanov) dne 21.

t. m. v Moskvi nenadoma umrl. Vest o smrti se iz Moskve oficijelno potrjuje.

Radić — v Zagrebu.

— Izv. por. M. Str. —

ZAGREB, 23. Jan. Z istim aytom in po isti poti, kakor se je vodja HSRS Stjepan Radić odpeljal v inozemstvo se je vrnil

v domovino. Biva incognito pod imenom Riko Filipović hiši, ki se ne imenuje.

Vprašanje Reke.

— Izv. por. M. Str. —

BEOGRAD, 22. jan. Razun Delte, Baroša iz Bankine dobimo baje še mole Rudolf, Stefanija in Zichy s skupaj 6 pristani. Žel. postaja Reka dobi skupno

italjansko—jugoslovansko upravo. Vendar so to samo domnevanja ker je predvidno, da se pogodba izvrši na našo škodo.

Sv. oče — za gladujočo Nemčijo.

— Izv. pov. M. Str. —

GRAZ, 23. jan. Po poročilih iz Monakovega je sv. Oče nakažal za gladujoče Nemce brez raz-

like veroizpovedi ponovno 1 milijon lir, katere je apost. nuncij Paceli že obrnil svojemu namenu.

Opozicija proti pogodbi.

— Izv. por. M. Str. —

BEOGRAD, 23. jan. Opozicija nar. skupščine je solidarno proti pogodbi z Italijo.

Danes (23. I.) pride zadeva

v parlamentu do močne diskusije, ker pomenijo vse točke pogodbe oškodovanje državnih interesov.

Gospodarski pomen reklame potem oglasov v časopisju.

V modernem gospodarskem življenju se noben boj ne vrši s toliko ljutostjo in s tolikimi razlikami, kakor ravno na polju reklame. V koliko je ta boj upravičen, je drugo vprašanje, resnica pa je, da ima večina podjetij, tovarnen in obrtnih zahvaliti svoje uspehe večinoma uspešni reklamam.

Novodobne gospodarske razmere zahtevajo dandanes druge pripomočke za uveljavljanje svojih teženj kakor pa v starih časih. In kdor ne koraka s časom, zaostane. Z razvojem tehnike je naraščala tudi produkcija in s tem tudi večja potreba po čim širšem krogu odjemalcev oziroma kupcev.

Moderno gospodarsko življenje je boj in v pridobitnih krogih se konkurenca uveljavlja bolj kot kdaj v prejšnjih desetletjih. Ta boj je popolnoma naravna posledica in leži v bistvu gospodarskega življenja. Po tem kako se vrši ta boj za premoč in za razširjenje kroga odjemalcev, se more tudi presojati stopnja kulture onih ljudskih slojev, ki ga vodijo.

Sedaj, ko se omejitve in zapreke gospodarskega življenja, nastale med vojno in po vojni, čimdalje bolj izglabljujejo, ko je nabava sirovin za predelavo odvisna samo še od finan. težkoč, ko se kljub vsem nasprotnim mnenjem vedno bolj vrača svet k potrebnemu miru in redu, mora trgovec in obrtnik, ki gleda v bodočnost, skrbeti za to, da si bo isto zagotovil.

Pameten strokovnjak ve, da je uspeh njegov zagotovljen samo v čimvečji produkciji ali pa trgovini. V tem pogledu nam je dokazala Amerika z lepimi zgledi, da je mal dobiček pri čimvečji produkciji ključ do uspeha. Če pa je način, izdelovati poceni po kakovosti najboljšo blago, pravzaprav prva in najpotrebnejša lastnost vsakega podjetnika, je neobhodno potrebno zanj, da najde za svoje blago tudi odjemalce oziroma kupce. S povišano produkcijo mora naraščati obenem tudi poraba in predvsem seveda odjemalci. Da pa si podjetnik pridobi odjemalcev, mora seznaniti svet s svojimi proizvodi, kar je samo mogoče potem reklame.

Kdaj je reklama uspešna? Reklama more biti uspešna samo tedaj, če je nenavadna, da jo vsakdo opazi, in če je čimbolj razširjena ter stalna.

V tem oziru se morajo naši pridobitni krogi še mnogo učiti na tujih zgledih. Pri nas smo glede reklame še precej nazadnjaški.

Katera reklama je najboljša?

Najuspešnejša, najcenejša in tudi najbolj priljubljena reklama je inseriranje po listih. Časopis čita dandanes vsak količkaj šolan človek. In čim večkrat vidi v listu inserat ene in iste tvrdke, tembolj se mu nehote zbuja želja in potreba po predmetu, ki se mu priporoča.

Uspeh reklame je tem večji, čim bolj spretno je napravljena. Jasno pa je, da v današnjih konkurenčnih časih obrtni in trgovski svet brez spretnih reklame ne more prosperovati.

RAZNE VESTI

PO SVETU

Pašić in Mussolini se sestaneta v Benetkah; ako pa g. Pašić ne bo zdrav, pojde g. Ninčić v Milan ali Rim. Takisto se pelje naš kralj v Rim... Novih „zveznikov“ se ni treba preveč veseliti. — Avstrija se je izjavila za miroljubno politiko z Jugoslavijo. Požar v Splitu je napravil 10 milijonov Din škode. — Na Grškem imajo novo vladu. Predsednik je advokat Venizelos. — Volitve so pred vratmi i. s. trojne: ali oblastne, ali občinske ali pa državnozbornske. Občinske volitve se vršijo najprej; ako se močni opoziciji posreči strmoglavit vladu, ne bo volitev v oblastno skupščino, ampak državno zbornico. Vederemo! — Zemljoradniki in SKS so se združili. Obetajo si po porazu boljših šanc. — Celo v Benetkah je led. Take zime nikdo ne pomni, pri nas je pa toplo. — 40 tisoč vestfalskih rudarjev se vrne v Jugoslavijo. Nameščeni bodo v bosanskih rudnikih. — V Osijeku je pogorela velika tovarna žičnih pletenin. Škoda ogromna. — V južnih krajih naše države, odkoder so nam javili velike snežne zamete, se je vreme tako spremenilo, da so tedaj tam velikanske povodnji. — Čehoslovaška je izročila naši kraljici po dr. Benešu kot dar krasno ovratnico. — Reško vprašanje je torej „rešeno“, tako da dobi Reko-seveda Italija. Mi dobimo Baroš, Delto in Bankino. — V notranji politiki vlada mir. Je še vtis obojeverskih praznikov ali pa tišina pred polomom vlade. — Radič hoče sedaj v Švico in ni z Londonom nič kaj zadovoljen. Ako pred volitvami ne pride s pozitivnimi uspehi, je propadel za večno. — Z Ameriko je upeljan poštnočepkovni promet. Pojasnila dajejo poštni uradi, ki že imajo tozadevne predpise. — Padec franka je tako silen, da je njegova vrednost pod italj. liro. Francozi so obupani. — V Nemčiji je položaj vedno bolj kritičen. Kljub temu, da računajo z zlato marko, vendar bodo blagajne koncem meseca prazne. Draginja je neznosna. — Plebiscit namerava na Grškem odločiti obliko vladavine t. j. ali ostane monarhija ali pa postane republika. — Eksistenčni minimum se je določil po trdem boju poslanec SLS, ki so zahtevali najmanj 80 tisoč K le na 20 tisoč! — Na Dunaju so Radiču prepovedali neko predavanje, ker so se bali nemirov.

ZANIMIVOSTI

Bogatini in ubogi. Predsednik kitajske republike si je sad določil

plačo iz državne blagajne 145 tisoč dolarjev na mesec. Koliko revnih Kitajcev pa bo od lakote umrlo!

Koliko fašistov je v Italiji. V Italiji je 7112 fašistov, ki štejejo 777 tisoč in 703 pravilno vpisanih članov. V inozemstvu pa je 480 fašistov z 60 tisoč vpisanih članov.

Potres v Rusiji. V Samarkandu v Rusiji je porušil potres 400 hiš. Ugotovili so do sedaj 83 žrtev.

Angleži mesojedci. Za božične praznike so v samem Londonu prodali 67.000 kvintalov govejega mesa, 17.000 kv. kostrunovine, 16.000 kv. svinjine, pol milijona perutnine.

Orjaški top. Amerikanska armada je dobila top od 14 col. Časniki pišejo, da ta top vrže 750 kg težko kroglo 35 km na daleč.

V današnji Nemčiji. Zdravnik: Kaj pa imate na očesu, da vam je tako vneto? Bolnik: Padlo mi je v oko za dve milijardi mark premoga.

40.000 slovenskih rudarjev se vrne iz Nemčije. Z našega konzulata v Düsseldorfu prihaja poročilo, da se spomladi vrne v domovino 40.000 slovenskih rudarjev, ki so doslej delali v essenskih in gelsenkirchenskih rudnikih. Rudarje dobe delo v bosenskih rudnikih. Ministrstvo je za potne stroške dovolilo nad 200.000 Din kredita in poskrbi nadaljne potrebne ukrepe.

Brezposelnost v Italiji. Koncem oktobra preteklega leta je bilo v Italiji nezaposlenih 199.694 oseb napram 180.634 zadnjega septembra.

Šta se govori? Beogradska „Politika“ prinaša pod tem vprašanjem sledečo dogodščino: Minister ver. dr. V. Janjić neobičajno ceni židovsko veroizpoved. Nekega dne je prisostvoval službi v sinagogi. „Poživi Bože našega kralja“ je čital rabin. „Amen“ je odgovoril zbor vernikov. Ministru ver se je zdelo to prav simpatično. „I poživi današnjo vladu“, je nadaljeval rabin. Tišina. Nihče ni smatral za potrebno, da odgovori „Aameen“ se je razjezil v basu g. dr. Janjić, ves preplašen, da je prešla taka želja brez odziva.

Odprava mnogoženstva na Turškem. Iz Angore poročajo, da je parlamentarna komisija za reformo zakonskega prava sklenila, da se na Turškem odpravi poligamija. Vsak mož bo smel imeti samo eno ženo. Ako bi kateri vendar vzel drugo, ima prva žena pravico na ločitev zakona. Vendar bo predviden tudi še poseben slučaj, v katerem bo smel imeti mož dvoje žen, in sicer v slučaju, da prva bolna in neplodovita. Zakon bo na spomlad sprejela narodna skupščina.

Snubitve na Tirolskem. V nekaterih tirolskih dolinah je tale način snubitve v navadi. Fant vzame steklenico vina pod pazduho in se na-

poti v hišo, kjer je doma dekle, ki jo želi za ženo. Družina, ki sedi okrog peči, pozdravi došleca in mu ponudi, naj sede. Fant prosi kozarec, ga napolni z vinom in ga ponudi izvoljenki svojega srca. Ako dekle odkloni, se fant takoj poslovil. Ako sprejme kozarec, pa ne pije, ampak ga odloži na mizo, potem ve fant, da se dekle še ni odločilo. Ako pa je dekletu fant všeč, izpije vino dna „eks“ kozarca in s tem je zveza zapečaten.

Kdo je bil Nobel? Vsako leto se čuje večkrat, da je ta ali oni glasovitih in zaslužnih mož prejel Noblovo nagrado. Vendar pa velika večina ne ve, kdo je bil Nobel in kakšna je njegova nagrada? Alfred Nobel, kemik, je bil rojen dne 21. oktobra 1833. leta v Stockholmu. Študiral v Stockholmu in je kasneje zlasti se bavil z razstreljevalnimi snovmi. Leta 1862. je iznašel je še nebroj drugih kemičnih snovi in je ustanovil v Evropi in v Ameriki 15 tovarn, med njimi največjo za razstrelilne snovi v Krummli ob Labi (Elbe). Umrli je 10. decembra 1896 leta v San Remu. V svoji oporoki je zapustil največji del svojih dohodkov, približno 35 milijonov mark za razdelitev na pet vsakoletnih nagrad po ca 150 tisoč mark po sledečem načrtu: 1. Za najvažnejšo iznajdbo na polju fizike, 2. kemije, 3. medicine in fiziologije, 4. za isto v poljubnem jeziku spisano delo, ki se najbolj odlikuje po visoki, idealni tendenci, 5. za najzaslužnejše in najuspešnejše stremiljenje k pospeševanju splošnega bratstva, ukinjenje in znižanje stoječih armad in vzpostavitev razsodniških tribunatov med raznimi državami. Prve štiri nagrade razdeljuje švedska akademija, peto norveška.

Kriza nemškega časopisja. V preteklem letu je v Nemčiji prenehalo izhajati 2523 časopisov, od tega 173 dnevnikov. Krivda leži v pretežni meri na naraščajoči draginji in na obubožanju prebivalstva, ki ne more več v toliki meri naročati časopisja.

Brezposelnost se v celi naši državi vedno bolj širi. Zaradi pomanjkanja obratnega kapitala odpuščajo delavce fabrike in obrtniki. Armado brezposelnih pomnožujejo še iz državne službe odpuščeni nameščenci.

Trgovina z dekleti. Brezvestni židje so začeli svoje delo tudi po Sloveniji, zlasti po obmejnih krajih. Dekleta, ki iščejo službe, naj bodo zelo previdna! Dobro bi bilo, če bi tudi javne oblasti (župani, občinski tajniki, duhovniki itd.) lasti služkinje na to nevarnost opozorile.

Prvi ženski odvetnik v Avstriji. Dne 16. t. m. je na Dunaju obenem s svojim bratom položila odvetniški izpit gospa dr. Marijana Beth roj. Weisl. To je 1. odvetnica v Avstriji.

DOPISI

Naš list je bil prošlo leto po za-slugi blagih dobrotnikov kljub vsem težavam celo — aktiven. Narast naročnikov nam daje najlepše upanje v nadaljni razvoj. Vsem plemenitim rodoljubom, katerim je res do tega, da prospeva energično in neodvisno obmejno glasilo se priporočamo, da ne pozabijo na naš tiskovni sklad. Gledali bomo, da bo list, ki bo redno ekspediran sedaj vsak četrtek, prinašal najnovejše vesti. Pridobili smo v inozemstvu blagega sodelavca, ki bo obavljal to službo. Ne kritizirajte, ampak stojte listu na strani in ako vam kaj ne ugaja, privedite in vprašajte. Za oglom plašno lajati ni dostojno za človeka — pošteni. Dopisniki, pišite pridno novicel!

Gornja Radgona. — (Domača kronika.) — Sokolski dom — pokopan? Naša zadnja notica je našla odmev. Ravno tisti, ki pridigujejo, da bi morali obmejni Slovenci biti združeni, se pustijo voditi od strankarskih predsodkov ter se ne dajo prepričati, da bi bil „Narodni dom“, pri katerem bi vse stranke sodelovale in imele enako pravico dostopa — bil že davno oživotvorjen. Da, da — parti-zanski interesi so večji od narodnih! — Kraljevo darilo za najpridnejše učence srednjih šol je dobil dijak Lasbaher iz Stavenskega vrha. To darilo v iznosu po 500 Din je bilo določeno za 8 najmarljivejših dijakov Slovenije. — Socijalno-zadružni tečaj se je vršil tu, dne 21. t. m. v dvorani Posojilnice. Udeležba primerna, dasi bi lahko bila boljša za take velepomembne prilike. Govorila sta gg. Marko Kranjc in revizor J. Barle o pomenu zadružništva in raznih važnih sodobnih vprašanjih. — Občni zbor tuk. Bralnega društva se vrši v nedeljo, dne 3. februarja ob 8. uri predpoldne v dvorani Posojilnice. Dnevni red: Poslovno poročilo in volitev odbora. Člani društva naj pridejo polnoštevilno! — Volitve v davčno-cenilno komisijo so izpadle sledeče: Združena gospodarska lista (Seršen, Zemljič, Jurinec, Požun) G. Radgona 35, Ljutomer 105, skupaj 140, SLS (Lančič, Neudauer, Slavič, Magdič) G. Radgona 25, Ljutomer 58, skupaj 83, razlika je torej 57. Nasprotniki so imeli dobro organizirano agitacijo. Volilni imeniki so nepopolni, tako ni bilo 9 davčnih obvezancev vpisanih, baje jim zato ne bo za l. 1923 predpisani davek. Kdo in kaj je krivo neuspeha? Odgovorili bodo: kdo drugi kakor vedno in povsod Bendé, ne pa tisti, ki radi žarijo v

Kolečka Ivanovič:

Študentje.

(Novela.)

(Nadaljevanje.)

— Molči, ti Konfucijus, kaj sem jaz, revolucionarna svinja? Vidiš pošast: za vrat te primem in zletiš celih dvajset metrov daleč. — Beži Muki!

In šla sta. Sava na desni, Bžezni pa na levi; ko sta prišla malo dalje od šumeče množice, se je Sava zavil tesneje v plašč, se sklonil, popraskal za ušesi in začel:

— Torej Bžezni, kaj mi daš, da ti povem nekaj in da te povedem tu sem nekam; tam boš videl, kar te zelo zanima. — Povej, kaj?!

— Ne, poprej mi povej — ti si dobil včeraj denar, — ali mi daš malenkostno vsoto? No, potem ti povem!

— Ne vem!

— Toraj ti tudi jaz ne povem in ti — ha ha, ti se namažeš, celih dvajset let ti bo žal, zakaj me danes nisi ubogal.

— Če mi prej poveš, kaj znaš, ti dam nekaj, drugače pa ne.

— Pa z Bogom, Bžezni. Tele, ku-bičen osel na deseto potenco!

— Nel! Pridi nazaj!
— Nočem, krava neumna!
— Pridi, dam ti, kar hočeš.
— Če je tako, potem je dobro. Zdaj vidim, da si res pameten.

Sava se je še tesneje ovil, pogledal okoli, si popravil lase, nekaj zamrmral, potem mahnil z roko in rekel:

— Ti si za — — — no saj veš, da si, ti je tako znano, tega ti ni treba praviti.

— Povej, kaj misliš!
— No, da si, da si za — zalju — — — bljen v ono, saj veš v Turnovo.

— Kaj pa to tebe briga, tepec?!
— Briga; no briga ravno ne, pa vendarle, tebe pa gotovo briga, kaj ona sedaj dela.

— Kaj dela? Ti si znorel, bratec.
— Nič nisem znorel, le ne razburjaj se po nepotrebnem, ona sedaj lovi mravlje.

— Kje lovi mravlje, saj vendarle ni tako bedasta, kot ti.

— Kje jih lovi? Lovi jih pač in konec je; z onim veš, saj ga poznaš s Kovačem sem jo videl prej tamle blizu spomenika, o tebi sta govorila; Kovač je rekel, da si ti bedak in naj ti da Slava košoro; to ji je rekel. In še nekaj, ko sem odhajal, sta se ravno pripravljala.

— Kako pripravljala? — Satan, ti lažeš!

— Na odhod, vendar!

— Kaj še? To ravno ne, toda poljubljala sta se pa.

— Če ti morem verjeti? Toda še to je preveč, pelji me tja, da vidim na lastne oči, tebi že ne morem verjeti, — preveč lumpacija je v tebi.

Odslej sta šla tiho, vsak je držal roke v žepu in gledal molče pred sebe; od godbenega paviljona pa je donela lahva, tiha melodija; z neba pa je sijala luna... Ko sta dospela do ograje, se je Sava ustavil in pokazal z roko; ne daleč od spomenika sta se gibali dve senci in nekaj tiho govorili.

— Tako in sedaj tiho naprej!

Tiho sta stopala od drevesa do drevesa in vsakikrat pazno pogledala, če nista mogoče ona dva slišala njunih stopinj. Pri zadnji smreki se je Sava ustavil, dvignil kazalec in svojemu drugu nekaj zašepetal na uho, potem malo v stran in ugasnil luč, katera je tam gorela.

— Slavica, nekdo je ugasnil luč.

— Mene je strah, Danilo; pojdi greva.

— Nel! Stoj; saj to ni nič čudnega, tudi v temi se da govoriti.

— Ah vendarle nekaj ni prav,

tako se mi zdi.

— Če hočeš, pa greva.

— Da. Pojdi z mano do doma; saj ni daleč.

— Hočeš kar domov?

— Kar!

Slava je hitela, kar se je najbolj dalo, da jo je Danilo komaj dohajal; na nebu je sijala luna s svojo blede svetlobo in obsevala hiše in drevje, ki je metalo nadruogo stran temne sence, kjer sta skrita sledila Bžezni in Sava. Bilo je hladno; ostra sapa je pihala in iz daljave se je slišalo šumenje reke in odrezani zvoki godbe so doneli zdaj bolj, zdaj manj. Slava se je zavila v površnik in glasno dihala, Danilo pa nekaj tiho pel. Od hiš so enakomerno odmevali njuni koraki... Iz vrta nekje blizu so duhtele vrtnice, Danilo je pogledal po njih, potem pa po nebu, kjer so trepetale zvezde in se prijel za prsi. Vse je v njem kipele; bil je srečen, tako neizmerno srečen, vse naokoli je duhtelo, duhtelo po nečem čudnem, kar je bilo tako nepoznano; duhteli so vrtovi, duhtel je hladen poletni zrak, duhtela je luna; vse, vse je bilo tako lepo, to je podobno nečemu, kar ne biva na zemlji, pač pa čuti in peva in joče nekje globoko v duši.

(Dalje prihodnjič.)

POLITICNI PREGLED

Nadaljna taktika HRSS.

Na poslednjih sejah Hrvatske republikanske seljačke stranke se je razpravljalo o nadaljni taktiki Hrvatske republikanske seljačke stranke ter so bila dana nadaljna navodila v inozemstvu bivajočemu voditelju Stjepanu Radiću. Dotična navodila naglašajo, da mora Stjepan Radić z ozirom na sedanjí mednarodni položaj še nadalje ostati v inozemstvu in voditi propagando za hrvatsko stvar. V evropski mednarodni politiki so sedaj na dnevnem redu važni politični dogodki, osobito v angleški zunanji politiki, zbližanje med Italijo in Jugoslavijo in priznanje sovjetske Rusije, vsi ti faktorji silijo, da se nadaljuje dosedanje delo Hrvatske republikanske stranke.

Radičevci nameravajo oditi v Beograd.

Iz Zagreba so došla poročila, da namerava vodstvo Radičeve stranke sklicati že te dni novo sejo in sicer z ozirom na sporazum z Italijo. Na tej seji bo baje stavljen predlog, da Radičevci spremene svojo dosedanje politiko in da korporativno odidejo v parlament, da bi tamkaj strmoglavlili vladno ter s tem preprečili sporazum z Italijo in izgubo Reke. Beogradski listi, ki priobčujejo to vest, smatrajo stvar kot veresno.

Številne aretacije poljskih fašistov.

V Varšavi so aretirali precej številne člane poljske fašistovske organizacije. Aretiranih je več generalov. Prva preiskava je dokazala, da je cela zveza strogo vojaško organizirana ter zelo obsežna. Senzacijsko vzbuja dejstvo, da je poljska vlada izvršila to akcijo v času, ko je bilo vse pripravljeno, da se fašistovska organizacija prizna.

tolmači. Ni čuda, da odpade $\frac{2}{3}$ leta in ostane le $\frac{1}{3}$ za pouk dece. Kako se ta pouk vrši, ne spada v kritiko lajaka, ampak v to poklicane šolske oblasti. — Da kdo ne bo užaljen ali računa krivo razumel, pristavljamo lasten komentar, da uporabi večina vestnih učiteljev kritični $\frac{2}{3}$ hvalabogu za prosveto, da čas ni popolnoma izgubljen. — O tistih neprebavljivih klobasah in o drugem ne bomo govorili, se ne splača.

Mala Nedelja. Grozen zločin ljube sumneža. Zadnje mesce starega leta je beležila malonedeljska kronika kar 3 uboje. Mislili smo, da bo v novem letu temu klanju konec, pa smo se zmotili. — Čirič Josip, 24 let star je imel otroka z enako staro Angelo Malek iz Drakovec. Ker je fant mislil, da mu punca postaja nezvesta, ji je pretil z ubojem. 16. t. m. zvečer je dekle česalo perje pri Špindlerjevih. Okoli 9. ure vstopi v sobo njen fant, pozdravi, potem pa temnega obraza molče opazuje družbo. Kakor da bi si ogledoval svojo žrtev, tako se je vedel. Naenkrat potegne samokres in sproži na Angelo Malek, ki se zgrudi zadeta naravnost v glavo brez glasu kakor mrtva na tla. Luč vgašne od zračnega pritiska, v splošni zmešnjavi vstrelji fant v vrata ter pobegne, ko si je s strelom napravil prosto pot. Pohiti nato na streljaj oddaljeni dom ustreljene ter pove, da bi še rad enkrat videl svoje dete. Nato se splazi nazaj k oknu Špindlerjeve hiše, da bi videl učinek svojega dejanja. Ljudje ga ugledajo, zgrabijo ter zvežejo. Drugi hite po orožnike in duhovnika. Ko je prispel duhovnik, je bila Angela že ne da bi se prej kaj zavedla trda. Umrla je 20 minut pred prihodom spovednika.

Fides italica

t. j. italijanska zvestoba se bo nad Jugoslavijo ravnotako udejstvila kakor to spričuje zgodovina podrtje Avstrije, s katero je bil verolomni Lah celih 34 let zvezan in jo je potem zahrbtno napadel. Vsi slavospevi in komentarji domačega in inozemskega časopisja o neki „dalekosežnosti“ najnovejše pogodbe so odveč in prejkoslej bo cel svet prepričan, da je vse to smešno protokoliranje obojestranskih obveznosti — kakor smo zadnjič označili — le udarec v temo.

O Trockiju,

glavnem organizatorju ruske rdeče armade so se raznesle vesti, da ga je slovita moskovska čezvičajka — aretirala. Tem vestem ni verjeti, ker so tudi Lenina že stokrat položili na smrtno posteljo, a še vedno živi in vlada. Trocki vživa v armadi velik ugled.

Mussolini in Pašič

se sestaneta na italijanskih tleh in centralistični listi bodo z isto naivnostjo zabrenkali pesem o dobrih izgledih in italijanski iskrenosti. Videli bomo, kako se bo izvajal zakon sz. določba ali obljuba o zaščiti naših rojakov, ki ječe pod tujim jarmom. Peščici Italjanov v Dalmačiji se itak bolje godi kakor stotisočim Slovencev pod Italijo. Pogodba bo sklenjena za dobo petih let. Odpovedni rok 1 leto.

Madžarske zastave

na Jadranskem morju bodo zavihrale, ker je Reka ostala — laška. Madžarska trgovina ima prosto pot do morja, kjer bodo plavale trgovske ladje pod madžarskimi zastavami. Glasom določb mirovne pogodbe sme imeti Madžarska lastno trgovsko mornarico.

Zločinec je bil od orožnikov zaslišan vpričo umorjene, pa ni kazal nobenega znaka kesanja. Bodo ga že v zaporu omehčali. Fantje pamet, dekleta istotako, kajti po smrti ni pokore! — Gospodinjskega tečaja se udeležuje toliko ukaželjnih deklet, da je morala g. voditeljica stvoriti 2 oddelka, da je mogla sprejeti vse prosilke. Tečaj so začele s službo božjo. Naj nam vzgoji skrbne, vestne in redne gospodinje!

Glede naše kritike o delikatnem vprašanju razmerja med Cerkvijo in politiko oz. radi našega stališča, da se institucija Cerkve nikakor ne sme zlorabljati in profanirati s politiko kot tako smo dobili precej dopisov (seveda različnih) iz duhovniških vrst, od katerih objavljamo najmarkantnejšo izjavo idealnega duhovnikararočnika. Naprošeni, ne navajamo niti imena, niti kraja, kar je z ozirom na prevladujoče razmere razumljivo in taktično pravilno. Pismo slove:

Lectori salus! (t. j. čitalcu [pisma] zdravje! Op. uredn.) Vaša c. izvajanja v 1. številki meni jako simpatične M. Straže nisem dobro razumel. Iz 2. in 3. številke pa mi je zasijala luč in sem videl v tej luči ostro kritiko lokalnih razmer, ki žalibog „pašejo“ marsikam v našo ljubo Slovenijo. Težavno je stališče duhovnika, ni lahek poklic, a idealnolep poklic. Po svoji funkciji pride med narod kakor brai k bratom in sestram, ne kot potentat (oblastnik op. ur.) in vse ga ljubi. — Razumel sem, sodeč Vas po dolgoletnih duševnih produktih — da niso te obdolžitve pavšalne. Pridite s krivci na dan! (Kar sem napisal, ni pavšalna obdolžitev niti od daleč. S krivci pa bo moj račun

lahek in bo mogoče res potrebno, navesti imena. Op. uredn.) — Cerkve (Ecclesia universa) s tem niste napadli, saj lomite kopja v idealnolepem boju proti profanaciji (onečajanju op. uredn.) Cerkve, pristanišča vseh duš. — Svetujem Vam, da večkrat zavihtite bič pravico-ljubja in marsikaj bo drugače. Mogoče pošljem v bližnjem času kak članek, katerega za sedaj — ako se Vam bo zdel primeren seveda — brez mojega imena in bivališča ponatisnete. Zanašam se na uredniško tajnost in vedite, da so tudi med nami denuncijanti, ki s sladko besedo izvajajo iz človeka mnenje — potem pa nesejo toplo na takozvano „kompetentno instanco“, kjer navadno razumevajo dvojno moralo. (Slede privatna vprašanja, ne zadevajoča predmet, nakar se pismo končuje:) Auxilium Domini adiuvat Te, carissime praetor veritatis! Salve minique fave! — (Lat.: Pomoč Gospodova te čuva, dragi branitelj resnice! Zdravstvuj itd.)

Za pametnega je to pismo dovolj jasen dokument, da ni pavšalno sumničenje naše orožje, ampak dosledno in brezobzirno razkrivanje rak-ran naše domovine. V boju za resnico in pravico ne smemo k grehu molčati in si odeti svetohlinsko krinko in potem uganjati takozvano dvojno moralo.

Radgona. G. Ivan Kovačič je prodal svojo hišo trgovcu g. Krempu. Ostanek razprodane zaloge je bil 20. t. m. potom prostovoljne dražbe razprodan. Tako izginja slovenska posest, ker ne najde slovenski trgovec dovolj gospodarske opore.

Belgrajski informacijski biro „Argus“ ima poleg informacijskega oddelka, ki popolnoma ustreza sedanjim zahtevam, tudi poseben oddelček za pregled celokupnega jugoslovenskega tiska (časopisov), ki vodi evidenco vseh člankov in notic, ki se nanašajo na posamezne osebe, javne delavce, zavode, časopise, urade itd. Te dopise pošilja v prepisu ali izreku, vsem osebam, zavodom itd., na katere so dopisi nanašajo, če je dotičnik abonent „Argusa“. Hkratki navaja tudi list in številko, v kateri je bil objavljen dopis. Priporočamo „Argusovo“ podjetje, ker smo se uverili o njega točnosti in veliki koristi, ki jo nudi „Argusov“ — tisk — jugoslovenskem novinarstvu, javnim delavcem, zavodom, uradom itd. Naslov: Agence „Argus“, Beograd, Poštni predal št. 130.

Slabost? Slabo spanje? Nervoznost? Neveselje do dela? Ali se večkrat pojavljajo različne boli? Dober prijatelj v takih slabih dneh je pravi Fellerjev Elzafluid! Dobro služi za umivanje in obloge, ravno tako kot kosmetikum za usta, glavo, kožo! Močnejši, izdatnejši in bolj delujoči kakor francosko žganje! S pakovanjem in poštino 3 dvojnat ali 1 specijalna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnati ali 12 specijalnih steklenic 214 dinarjev in 10% doplatka razpošilje: lekarnar EUGEN V. FELLER, STUBICA, DONJA Elzatr št. 326. (Hrvatsko.)

Naročajte „M. Stražo“

GOSPODARSTVO

Vinogradniki, pozor! Vabilo na redni občni zbor vinarskega in sadjarskega odseka kmet. družbe za Slovenijo v Mariboru, ki se vrši dne 3. februarja 1924. ob 11. uri predpoldne v Narodnem domu v Mariboru z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo o delovanju odseka po zadnjem občnem zboru; 2. poročilo o premoženju odseka; 3. predlog odbora glede razpusta družbe v prid Pokr. zveze ju-

HRANILNICA IN POSOJILNICA v RADINCIH

r. z. z. n. z.

obrestuje vloge po najvišji obrestni meri

daje raznovrstna posojila in izplačuje dvige brez odpovedi.

račun ček. urada št. 12.168.

gosl. vinogradnikov za Slovenijo v Mariboru, ozir. Sadj. in vrtnarskega društva za Slovenijo v Ljubljani; 4. predlog odbora glede porabe odsekovskega premoženja za slučaj, da sklence občni zbor razpust društva. Po § 7 pravil so člani občnega zbora: po en delegat vsake vinarske, sadjarske ali kletarske zadruge, ozir. vinarskega, sadjarskega ali kletarskega društva ter zastopniki podružnic kmet. družbe za Slovenijo iz slovenskoštajerske pokrajine. Zadruga, društva in podružnice do 200 članov pošljejo po enega zastopnika, za vsakih nadaljnjih 100 članov pa še po enega. Zastopniki morajo biti lastniki vinogradov ali sadonosnikov ali pa vinarski in sadjarski strokovnjaki. V svrhu fuzije vseh vinogradnikov in vseh delovnih sil na polju vinarstva v eno močno organizacijo na eni strani in vseh sadjarjev in sadjarskih strokovnjakov v drugo močno organizacijo, je razpust odseka nujno potreben in se vsi p. n. gg. vinogradniki in sadjarji vljudno vabijo, da se tega občnega zbora v čim večjem številu udeležijo. Za sklepčnost glede razpusta je potrebna udeležba zastopnikov saj ene četrtine kmetijskih podružnic (društev in zadrug) iz Slovenskoštajerske. Za slučaj, da sklicani občni zbor nebi bil sklepčen, se skliče za uro pozneje drugi občni zbor, ki sklepa pravoveljavno, četudi ne pride zadostno število udeležencev. Maribor, dne 30. decembra 1923. Predsednik: Puklavec, I. Tajnik: Zabavnik, I. r.

Cena žita.

Čakovec, 22. januarja 1924.

Pšenica I-a vrste	od K 1200 do 1300 po q
Pšenica II-a vrste	" " " " " "
Zito rž	" " 900 " 950 " "
Kuruza	" " 1080 " 1000 " "
Ječmen	" " 1150 " 1200 " "
Zob	" " 1000 " 1050 " "
Fižol pisani	" " 1800 " 1850 " "
" črešnjevci	" " 2400 " 2500 " "
" beli	" " 2000 " 2100 " "

Vrednost tujega denarja.

Zagrebaška borza od 23. jan. 1924.	
1 dolar	87 Din — para
100 avstrijskih kron	— " 12 "
1 čehosl. kron	2 " 53 "
1 engl. funt	367 " 25 "
1 italj. lira	3 " 78 "
48 milijard nem. mark	1 " — "
100 madž. kron	— " 40 "
1 franc. frank	3 " 86 "
1 cekin 20 kron	320 " — "
1 švicar. frank	15 " 22 "

UREDNIKOVA POŠTA

Duhovnik. Za nasvete in stvarno kritiko sem Vam vedno hvaležno na razpolago. Članek mi zelo ugaja in dokazuje upravičenost naše kritike. V „uredniško tajnost“ smete tako verovati kakor v spovedno molčečnost. Obdolžitve seveda niso pavšalne t. j. tiče se celega stanu, kar Vas je tudi napotilo, da ste napisali dober članek, ki se objavi v eni prihodnjih števil s podnaslovom „Iz duhovniških vrst“ ako dovolite. Ostanite nam zvesti v idealni borbi proti zlim in škodljivim izrastkom naše politike, ki je osnovana na tako dobrem in idealnoljudskem programu. Bog živi! — Gornja Radgona. Lahko je bevskati o laži le onemu, ki ne ve, kaj je resnica. Delikaten predmet „Cerkve in politika“ je za nas zaključen in bo umestnost našega pisanja potrjena izpod peresa vzglednega duhovnika. Z isto doslednostjo bomo obravnavali nič manj kočljivo zlo: „Šola in politika“, kjer bo zacvilil le oni kateremu se stopi na živi rep! — Ljutomer. Borbeno sredstvo niso brezplodne fraze, ampak objektivna kritika. Kdor se boji groma, zatiskuje svoja ušesa, kdo se boji solnca, meži! — Veržej. Sedaj je sezona klobas; zato ne bomo na neprebavljive klobase g. M. reagirali; kajti utegne nam postati slabo, ako bi jih prežvekovali. — Ljubljana. Hvaležen sem za stvarno kritiko. Na c. pismo odgovorim pismeno, da si bova na jasnem o vsem. Bog živi! — Raznim. Le pridno pišite in stvarno, resnično, vselej dokazljivo!

Izdaja: Konzorcij „Murske Straže“.
Glavni in odgovorni urednik: Roman Bendé.
Tisk: Tiskarna Panonija v Gornji Radgoni.

Poslano.*)

Gospodu

Josipu Kosiju

posestniku in gostilničarju, drž. komisarju sekvestr. posestev Brunner in Neumeyer v Črešnjevcih ltd.

Križevci pri Ljutomeru.

Na Vaše „Poslano“ v zadnji številki M. Straže mi je čast, odgovoriti sledeče:

1. Vaš viničar Iv. Wolf je storil z obč. poravnalnim sodiščem poravnavo v smislu Vašega „Poslanega“ — torej ni bil obsojen, kakor trdite.

2. Dotičnik nikakor ni slabo situiran; znano Vam je, da si marsikateri viničar gmotno bolje stoji, kakor njegov gospodar.

3. Očitati mi nesocijalnost, torej stvar, v katero sami ne verjamete.

4. Napravite nove postave, glasom katerih bo žalitev osebne časti nekaznovana.

5. Vse drugo Vam odgovori adresat t. j. kr. okrajno glavarstvo odn. srezka uprava v Ljutomeru.

V Črešnjevcih pri Gornji Radgoni, dne 19. prosinca 1924.

Z odl. spoštovanjem

Ludvik Vračko.

kovač v Črešnjevcih.

*) Za spise pod to rubriko uredništvo ne odgovarja.

MALI OGLASI

Do 20 besed 5 Din, vsaka nadaljna beseda 50 para več. Enostolpna petitvrsta ali njen prostor 1 Din 50 p.

Mlinar za boljši mlin, pošten in trezen se sprejme. Več pove Ivan Kreft, Sv. Jurij ob Ščavnici.

Vežalke, baterije, nogavice, bi-serne gumbe, lasne sponke, glavničke vsako množino po tovarniških cenah, enako razne druge v to stroko spadajoče predmete se dobi samo pri tvrdki I. Baloh, Maribor, Grajski trg 3.

Voščene sveče

vseh velikosti priporoča po ugodnih cenah Franc Senčar, trgovina z mešanim blagom Mala Nedelja. **Nakupujejo** se jajca, maslo, mast, surove svinjske kože in vsi poljski pridelki vedno po najvišji dnevni ceni.

Iščem stanovanje

v Ljutomeru (trg) obstoječe iz 2 ali 1 sobe s kuhinjo in pritliklinami **proti dobri nagajenini**. Vzamem primerno hišo v trgu v najem. — Ponudbe pod „Stalen zakonski par“ na upravo lista.

Proda se hiša

s vsemi pritliklinami, njivo, vrtom itd. v neposredni bližini Maribora (Studenci). Stanovanje na razpolago. Cena 120.000 Din. Polovica kupne cene se ne zahteva ampak se vknjiži. Pojasnila daje upravništvo „M. Straže“.

Ženitna ponudba.

Inteligenten mladenič išče sebi enako družico v svrhu **takojšnjega zakona**. Vdoveposestnice tudi z otrokom ali nezakonske matere z otrokom imajo prednost. Ponudbe pod „Nova sreča“ na upravo lista. Na ponudbe brez naslova se ne ozira.

Gostiina s trafikom, mesarijo, trgovino vino mešanega blaga 4 orale zemlje, 2 hiši napredaj pri lastniku Matija Koler, Črešnjevci, Gornja Radgona.

200 K na dan

in še več lahko zasluži vsak količak inteligentnega človeka brez razlike spola. Pojasnila proti znamki za odgovor daje — uredništvo.

Uta velika prostorna, celo v dobrem stanu, zidana in z opeko krita, se proda pri posestniku Ivani Horvatič v Križevcih pri Ljutomeru po primerni ceni; tudi več jajčnih rabljenih zabojev se bo prodalo. Istotam se sprejme do 15. februarja pridna poštna dekla proti dobri plači.

Knjige vseh vrst: zabavne, poučne, leposlovne, molitvenike, vsa pisarniške in šolske potrebščine ima v zalogi po najnižji ceni Tiskarna Panonija Gornja Radgona.

ŠIPE

KIT

STEKLO

PORCELAN

KAMENINE

ima v vsaki velikosti in množini v zalogi

JANKO CIZEJ

trgovina z mešanim blagom

GORNJA RADGONA

TISKARNA PANONIJA D.D. V LJUTOMERU

Vabilo na subskripcijo delnic.

Ministerstvo trgovine in industrije, oddelek v Ljubljani, je s svojim odlokom od 14. decembra 1923 št. 7419/23 dovolilo podpisanim koncesionarjem, da smejo osnovati delniško družbo pod imenom

„Tiskarna Panonija“.

Družba je upravičena in ima namen, baviti se z vsemi v grafičko-artističko obrt spadajočimi posli, knjigotrštvom, vezanjem knjig, trgovino s papirjem, muzikalijami, pisarniškimi in šolskimi potrebščinami itd. itd. V delno izvršitev tega namena prevzame družba sedaj obstoječo „Tiskarno Panonijo, Iv. Sušec & tov. kom. družbo v Gornji Radgoni“ in jo premesti v Ljutomer, kjer se kupi v ta namen lastno poslopje.

Delniška glavica znaša 1.000.000 Din ter je razdeljena na 1000 delnic po 1000 Din.

Delnice se emitirajo po kurzu 1000 Din za komad in za vsak komad 50 Din več za kritje ustanovnih stroškov.

Delnice, katere bodo imenske, se bodo izdajale v komadih po 1000 Din.

Na subskribiranje delnice odpadajočo glavico je vplačati do 31. januarja 1924 pri zavodu, kjer se je subskripcija izvršila.

Subskripcija delnic se vrši pri podružnicah Slavenske banke v Gornji Radgoni, Mariboru, Celju, Ljubljani in Murski Soboti, pri Posojilnici v Gornji Radgoni, Slovenski banki podr. v Ljutomeru, Obrtni banki podr. v Ljutomeru, ter pri Jugoslovanskem kreditnem zavodu v Murski Soboti.

Subskripcijske pole so na razpolago pri imenovanih zavodih.

Subskripcija se prične dne 11. januarja in zaključi dne 31. januarja 1924.

Delnice se izroče subskribentom po ustanovnem občnem zboru.

Ljutomer-Gornja Radgona, januarja 1924.

Dr. Karol Grossmann

odvetnik

Anton Jandl

stavbenik

Alojz Neudauer

tiskarska podjetnika

Ivan Sušec

v Gornji Radgoni.

v Ljutomeru.